



Димитрие МАНЕВСКИ

ДЕМОКРАТИЈА ВС КАПИТАЛИЗАМ

Многумина демократијата ја поистоветуваат со капитализмот. Особено во поранешните социјалистички држави. Веројатно тоа е така заради преголемиот контраст и антагонизмот, кој постоеше меѓу капитализмот и демократијата од една, а социјализмот и автархичната планска економија од друга страна.

Иако сметам дека таа спротивставеност во многу нешто е вештачка и лицемерна, факт е дека заради одредени моментни околности и интереси била потенцирана и пласирана како главен и основен двигател во севкупните меѓународни односи.

Денес, пак, состојбата е поинаква. Тоа е така од причина што веќе не постои "негативниот" пол на светот.

Но, дали тоа значи дека не постои идеолошки конфликт од светски размери?

Јас сметам дека постои. А конфликтот се одвива меѓу поранешните "сојузници", демократијата и капитализмот.

Можеби звучи парадоксално, но анализирајќи ги глобалните текови и настани речиси е невозможно да не се забележи тој костец, кој постои меѓу овие два навидум под рака фатени процеси. Процеси кои ја доживеаја својата ренесанса во изминативе неколку децении, кои успеаја да надвлдаат во поголемиот дел од светот.

Иако долго време беа прикажувани како неразделиви карактеристики на една целина наречена "западно општество", тие во својата суштина се сосема спротивставени.

Ова го велам од причина што капитализмот, во формата во која егзистира во денешното глобално општество, им дава предност на покрупните и на помоќните учесници во сите форми на економски односи, кои се одвиваат на глобално ниво. Покрај тоа што ги фаворизира моќните, кои патем кажано се едно "огромно" малцинство, капитализмот во својата суштина е нехуман процес. Големите организации постојано се обидуваат да го сменат тој имиџ преку разни донации во добротворните



**ДЕМОКРАТИЈАТА ИМА
МОЌ ДА ГИ СОЗДАВА,
НО И ДА ГИ УНИШТУВА
СВОИТЕ НЕПРИЈАТЕЛИ**

организации ширум светот, но дури и неупатен човек знае дека со самото тоа тие добиваат поголеми бенефиции и повластувања. Секако во прилог на ова одат и многубројните примери за масовни отпуштања од работа и затворања на фабрики, кои резултираат со зголемени вредности на акциите и на профитите на интернационалните концерни. Само да го спомнам "славниот" Хауард Стрингер (Howard Stringer), првиот

Веќе не постои "негативниот" пол на светот. Дали тоа значи дека не постои идеолошки конфликт од светски размери? Постои. А конфликтот се одвива меѓу поранешните "сојузници", демократијата и капитализмот.

не-јапонски претседател на "Сони", кој придонесе да се постигне највисоката вредност на Јапонската берза во последниве 15 години, отпуштајќи 10.000 вработени, што е околу 7 проценти од вкупната работна сила на "Сони". Секако тука се и примерите со "Дајмлер-Крајслер" од 2001 година или, пак, "Дојче Банк" од 2005 г. но, заради просторот нема да ги образложам во детали.

Од друга страна, пак, демократијата не е само спроведување на регуларни избори, како што тоа упорно се повторува кај нас. Таа претставува збир на процеси со кои секој поединец од општеството, најпрвин националното, а ако сакате и глобалното, би имал можност да ги заштити своите права и интереси.

Токму во овој сегмент се гледа "празот" кој демократијата го преживеа од својот поранешен соиграч.

Во денешниот свет, во кој две трети од државите гордо се нарекуваат "демократски", кога на едниот тас ќе го ставите човекот, а на другиот профитот, луѓето ќе се претворат во пердуви, а профитот во олово.

Веројатно главната причина зошто тоа е така е тоа што законите кои ги носат политичарите, врз кои патем речено се потпира демократското општество, се носат под влијание на големите играчи. А политичарите се категорија на луѓе, кои можеби се имуни на совест, морал, тага и слично, но се прилично подложни на "книжни" вируси, по можност од странско конвертибилно потекло.

Иако досега овие два процеса беа прикажувани како хармонична целина сè поочигледно станува дека тоа всушност не е така. Доказ за тоа се сè поголемите социјални и економски разлики, кои резултираат со масивни изливи на незадоволство и на сè почеста појава на национална клаустрофобија.

Според мене, само прашање на време е кога демократијата, во својата изворна смисла, ќе сфати дека капитализмот, ваков каков што е, претставува нејзин најголем непријател и дека треба порешително да застане на неговиот пат.